

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

(2017. szeptember)

Köszöntő

Tisztelt Gödi Polgárok!

Amikor építünk, nem csak saját közvetlen környezetünket formáljuk, hanem a közterületek összképére, szomszédjaink életviszonyaira is befolyással vagyunk. Emiatt az európai kultúrkörben a közösség az építést csak szabályozott keretek között engedi meg.

Mára az építési szabályozás hagyományos jogi kereteit, végrehajtási módozatait meghaladta az idő, új szemléletre van szükség. A 2010-es évektől kezdődően a kormányzat mind a településrendezési tervek készítésének, mind az egyes építési tevékenységek szabályozásának területén megkezdte az új keretek kialakítását.

Ez a változás azonban nem járhat a gazdag építészeti örökséggel bíró városaink településképeinek veszélyeztetésével, nem kívánatos átalakulásával..

Göd városa is új, kifejezetten a településképpel kapcsolatos közös elvárásainkat magába foglaló rendeletet kíván alkotni. Ennek előzetes feltétele, hogy egy úgynevezett „Településlépi Arculati Kézikönyvet” hozzon létre. Ebben a város történetén keresztül összegezze azokat az értékeket, karakteres jegyeket, melyekre építve a jövőbeni építési tevékenységekkel kapcsolatos elvárásait is meg tudja fogalmazni. A jó példák ismertetésével nem uniformizálni szeretnénk a épületeket, csupán ötletekkel szeretnénk szolgálni.

Göd Településlépi Arculati Kézikönyve széleskörű egyeztetési folyamat eredményeként készül.

Szeretném megköszönni az arculat kézikönyv összeállításában véleményükkel, javaslatukkal közreműködő polgárok, civil szervezetek, szakemberek munkáját.

Olvassák a kézikönyvet olyan nyitott szellemmel, ahogy az készült. Tegyék ezt annak tudatában, hogy nem lezárt művet, hanem a jövőben is szabadon megújítható, bővíthető dokumentumot tartanak kezükben.

Göd, 2017. szeptember 29.

Tisztelettel:

Markó József
polgármester

TARTALOM

I. Fejezet: Ismertetés

1. Általános ismertető	1-2. oldal
2. Göd története	3. oldal
3. A településrészek kialakulása, ismertetése	4-10. oldal
4. Épített örökségünk	11-14. oldal
5. Természeti örökségünk	15-17. oldal

II. Fejezet: A város képét meghatározó övezetek (ajánlásokkal)

Térkép (Városképet meghatározó övezetek)	18. oldal
1. A hagyományos családi házas övezet	19-20. oldal
2. Sorházas, társasházas övezet	21. oldal
3. Új lakóterületek	22-23. oldal
4. Duna-part	24. oldal
5. Gazdasági területek	25. oldal
6. Külterület	26. oldal

III. Fejezet

1. Ajánlások (tervekről, közterületekről, reklámokról stb)	27-30. oldal
2. Jó példák	
A hagyományos családi házas övezet	31-34. oldal
Új lakóterületek	35. oldal
Duna-part	36. oldal
3. Tereinkről	37. oldal
4. Középületek, Oktatási intézmények	38-40. oldal

Köszönetnyilvánítás	40. oldal
---------------------	-----------

FÜGGELÉKEK:

1. Telepítésre nem ajánlott, inváziós növényfajok	41. oldal
2. Nevezetes gödiek	42. oldal

I. Fejezet: Ismertetés

1. ÁLTALÁNOS ISMERTETŐ:

Göd kisváros a budapesti agglomerációban. A lakossága, népessége a fővárosból folyamatosan kiköltözők miatt dinamikusán növekszik. 2017-re elérte a 20.000 főt. A város területe Nevelek csatlakozása előtt 2223 hektár (22.2 km²) volt. Nevelekkel csatlakozott 2014-ben 215 hektár, így tehát a területe összesen 2438 ha. Göd város GPS koordinátái: 47.6942, 19.1401

Göd lakossága magas iskolázottsági mutatókkal és alacsony munkanélküliségi rátával rendelkezik.

Közlekedés: A városnak három vasútállomása van, a Budapest-Vác vonalon. Budapest belvárosa 30 perc alatt elérhető.

Autóbusszal Budapest metróhálózata körülbelül ugyanennyi idő.

Két országos főútvonal is érinti a várost: a 2-es út a város belterületén vezet keresztül, az M2-es út elkerüli a lakóterületeket, a lehajtás bevezet a város lakóterületébe, délről elkerülő út készül a két út között az M2 út közelgő felújításakor.

A városon keresztül megy a Budapestet a Dunakanyarral összekötő kerékpárút. Sajnos a bal- és a jobb parti kerékpárutak közötti összeköttetés teljesen hiányzik, a Szentendrei sziget teljes szakaszán. Gödről a szemközti Szentendre kerékpárral nehezen megközelíthető.

A Szentendrei Szigetre jár egy, kizárólag személyszállításra alkalmas átkelőhajó. A másik, Felsőgödöt Suránnal összekötő járat 2009-ben ugyan megszűnt, de nyári időszakban azonban üzemel.

Duna-part:

A város képére a Duna meghatározó jelentőséggel bír. Göd a fővárostól északra, a Duna bal partján terül el, 22-28 km távolságra a főváros középpontjától, az 1667,5 és az 1672,3 folyamkilométer között. (Nagy Duna-ág)

Alsó- és Felsőgöd Duna-partja jellegében erősen eltér egymástól. Alsógödnek magas partja van, így a terület a túlnyomó része a mértékadó árvízszint (cca 105,2) felett van. Felsőgöd lakott területei gáttal védettek az árvizektől.

Szemben a Szentendrei Szigeten Szigetmonostor, Pócsmegyer, a túlsó parton Szentendre, illetve Leányfalu. A mintegy 5 km hosszú Duna-partjából közel 3 km bár belterület, de ennek ellenére természet-közel állapottú erdős ártér. A Helyi Építési Szabályzat az alsógödi és a felsógödi partszakaszt is külterületbe sorolta, így a Duna-szakasz nagy részén megengedett a fürdés.

A Duna vízminősége 2009 óta folyamatosan végzett akkreditált laboratóriumi vizsgálatok szerint fürdésre kiváló.

Az 1670-es folyamkilométertől lefelé több mint egy kilométer hosszban terül el a Gödi Sziget. Védett természetvédelmi terület, a Duna-Ipoly Nemzeti park része. A dunai áradásokkor víz borítja, épület nem áll rajta. A nagyág felől 2 sarkantyú biztosítja a hajózást a nemzetközi vízi úton. A kiság a sziget középtáján található fenékgát miatt folyamatosan töltődik. Az

önkormányzat többször belekezdett a kiság kotrással egybekötött élőhely-rekonstrukciójába, de anyagiak híján eddig valamennyi próbálkozás kudarcba fulladt.

A Sziget homokos partszakaszán, az ún. Homokszigeten nyári hétvégéken több százan keresnek felüdülést. A Sziget külterület, így ott szabad a fürdés és a motorcsónakok kikötése szabályozott.

Gödön a kajak-kenu-, illetve az evezős sportoknak komoly hagyományai vannak, az alsógödi csónakház túlzsúfolt, a csónakok már nem férnek el. A Gödi Sportegyesület kajakos szakosztályában cca 100 gyerek kajakozik rendszeresen.

A várost északról Sződliget és Sződ határolja, keletről Vácrátót és Csomád, délről Dunakeszi és Fót.

Településszerkezeti adottságok:

Göd önálló, önfenntartó kertváros, magasan kvalifikált, nagyrészt Budapesten dolgozók lakóhelye. A város sajátos, helyi karaktert is befolyásoló problémája, a központ hiánya, a központképző intézmények szórtsága. Alsógöd és Felsőgöd területén egyaránt kialakult egy-egy központnak nevezhető terület. Bár a lakosság számának a növekedése elmaradt a Budapesti Agglomeráció átlagától, azonban az utóbbi időben ez a növekedés a lakásépítés segítségével elősegítő kormányzati intézkedések hatására érezhetően felgyorsult. A növekedést az intézményhálózat növelésével azonban az önkormányzat csak nagy nehézségek árán tudja követni.

A lakosság szabadidő eltöltésére alkalmas intézményei hasonlóan szórt elrendezést mutatnak. A koncentrációjuk hiánya megnehezíti, hogy a létesítményeket a környező települések lakói is igénybe tudják venni. Ez alól a gödi termálstrand a kivétel, amelyik a város mértani közepén terül el, a településrészek között.

Göd szerethető, barátságos kisváros. Ha Ön is barátságosan közelít lakóihoz, minden bizonnyal jól fogja érezni magát nálunk.

2. GÖD TÖRTÉNETE:

A régészeti leletek tanúsága szerint a mai Göd területe az újkőkorból, a rézkorból, a bronzkorból és a vaskorból is lakott volt. A mai Bócsa-újtelepen II. Constantius uralkodása idejéből katonai tábor építésének (Contra Constantiam) kezdeti maradványait tárták fel. Településünk területén szarmata és avar kori leleteket is találtak.

Göd első okleveles említése 1317. október 23. Göd névadója vélhetően Kókai Egyed, Eged, Ged, Göd, aki részbirtokosa volt a Keszi név alatt szereplő Vácig terjedő föld területnek, melyen Göd falu létrejött. Göd a XII-XIII. században már templomos helynek számított. Felsőgöd déli részén, a Templom-dombon állt a falu középkori temploma.

A mohácsi csata után a terület folyton rablások áldozatává vált, ezt bizonyítja az az adat, mely szerint 1684-ig 38 esetben dúlták a vidéket a török és a keresztény hadak. A lakosság elmenekült, a templom, a temető a falu elpusztult. 1600 körül a Madách család birtoka lett Göd. A török kiűzése után a feljegyzések szerint elhagyott, kiégett pusztát, mely Szódhöz tartozik.

1736-ban a Grassalkovich családi uradalom része lett, kiépült a Göd-pusztai központ, pálinkaház és sörfőzde épült. A falu újjáépült. Postakocsi járat indult. Lóváltó állomás és csárda várta az utazókat. (jelenleg Kincsem Udvarház) Mayerffy József bérelte a pusztát, juhtenyésztés, pincészet, gazdasági épületek épültek. Sírja a Nemeskéri Kiss Miklós úti temetőben található.

1805-ben szentelték fel az első magyar feliratos harangot, ez látható Göd címerében. 1846-ban felavatták az ország első vasútját Pest és Vác között. A kezdeti palotai és dunakeszi állomás után Göd lett a harmadik állomás. (A középső gödi állomás)

1873-ban megjelenik Felsőgödtelep, birtokosa Szapáry gróf.

1875-től 1880-ig Kincsem, a csodakancsa a gödi istálló lakója, tulajdonosa Blaskovich Ernő, tréner Hesp Róbert, így kialakult egy versenyló tréningtelep. Kincsem máig minden idők legeredményesebb versenylója. A ma is álló Kincsem istálló Göd egyik legrégebbi épülete. Nemrégiben teljesen felújították, a város kulturális rendezvények helyszínéül szolgálhat a jövőben.

A mezőgazdasági adottságokból a versenylótenyésztés emelkedett ki.

A Kincsem telep frissen felújított épülete napjainkban

3. A településrészek kialakulása, ismertetése:

A közlekedési lehetőségeknek és a főváros közelségének köszönhetően a XX. század elején nagyméretű parcellázás kezdődött **Felsőgödön, majd később Alsógödön**. A döntően munkástelepülés Felsőgöd (1915-től község) és a jellemzően korábban jómódú villatulajdonosok lakta Alsógöd (1921-től község) 1970-ig önálló település volt, mindkét településen kialakultak a kor szokásainak megfelelő intézmények. (iskolák, focipályák, templomok, dunai szabadstrandok, országzászlók, stb.) Felsőgödön a Piac tér (ma Bozóky tér) és környékén alakult ki faluközpont, Alsógödön a Kossuth tér környezetében.

A település képének a meghatározó folyamata volt a Bozóky tér építése. Pilismaróti Bozóky Gyula ezredes nagyszabású gyűjtése és a széleskörű társadalmi ma is példaértékű. A templom terveit Fábián Gáspár adományként tervezte, az épületet 1924 szeptemberében szentelték fel

A két világháború között mindkét településen élénk társasági élet zajlott, a Pestről kijáró nyaralók körében. Lakóterület Alsógödön az országút és a Duna közötti területen épült ki, Felsőgödön az országúttól keletre. Ennek oka, hogy Alsógöd magas partja védett az árvizektől, Felsőgöd partmenti részeit pedig még az 1960-as 70-es években is elöntötte az árvíz. Ezután magasították meg a gátat.

Alsógöd és Felsőgöd 1970 –ben történt egyesült. A település 1999-ben városi rangot kapott.

A két településrész intézményeinek nagy része ma is őrzi a hajdani megosztottságot. Reményeink szerint azonban ez a megosztottság a jövőben csökkenni fog. Ennek első lépése lehet a 2017-ben átadott Kincsem udvarház.

Alsógöd főutcája a Pesti út. Az üzletek túlnyomó többsége, az önkormányzat, az orvosi rendelő, a katolikus és a református templom, a Huzella iskola, a Kincsem udvarház is itt található. A Pesti út egy kiöblösödése a Kossuth tér, amelyik egy szerencsés felújítást követően forgalmas találkozási ponttá vált. A főutca csak mostanában kezd eltérő jegyeket mutatni a belsőbb területektől. A tiszta lakóház építés a Pesti úton bár nem szűnt meg teljesen, de visszaszorult, emiatt a Helyi Építési Szabályzat sűrűbb beépítést, vegyes funkciót tesz lehetővé, kisebb zöldfelületi mutatóval, hogy a szükséges parkolók elférjenek saját területen. A Pesti út ezen szakaszán néhány patinás villa maradt a két világháború előtti időkből, ezek építészeti értéket hordoznak, megőrzendők, a belső területekhez hasonlóan, ahol ez a folyamat elindult és néhány villát nagyon szépen újítottak fel.

Felsőgöd főutcai Alsógödtől eltérő jellegzetességeket mutatnak. Bár a Pesti út itt is folytatódik, azonban nem olyan forgalmas. Felsőgöd igazi főutcája az Ady Endre út. A régi lakóépületek itt sem mutatnak eltérést a belső területektől, a patinás villák is inkább a mellékutcákban találhatóak. Az Ady Endre út jellegzetessége, hogy csak néhány intézmény található rajta. Az iskola, az óvoda, a hajdani Ipartestületi Székház, a templomok egyaránt „elbújnak” a mellékutcákban. Még a Bozóky tér sem vált igazi főtérré, forgalmas üzlet nem található rajta. Az

üzletek az Ady Endre úton találhatók. Teljes a káosz ezen az úton. A parkolás csak papíron történik az üzletek telkén, az utca keskeny a kétoldali parkoláshoz. Méltatlan az utca a XXI. századhoz. A Pesti úti csatlakozás, de különösen a vasúti kereszteződés visszatorlasztja a forgalmat és hosszú sor áll időnként végig az úton. Szerencsére a kormány rendeletében elrendelte az útszakasz és a csatlakozások teljes felújítását kiemelt beruházásként. A tervezés már folyik, a munkálatok várhatóan jövőre kezdődnek.

Göd-Újtelep (Bócsa) A gödi földek a Grassalkovichok 1841 évi kihalása után több tulajdonosváltás után bankok kezébe kerültek. A terület az 1868 katonai térképen már szerepel (mint Ilka major) A területet (870 hold) Schöffner Bódog vásárolta meg.

A Szende Andor tervei alapján készült nagyvonalú kastély építésének időpontja valamikor a XIX század vége és 1927 közé tehető.

1942-ben a kastélyt az akkori hatóságok az „átengedésre kijelölt zsidó ingatlanok” közé sorolták. Sajnos a nívós gödi kastélyépületet mára teljesen átalakították, díseit leverték, nyílászáróit kicserélték, homlokzataihoz modern toldaléképületeket ragasztottak.

Jelenleg a Pest Megyei Önkormányzat speciális otthonot működtet a falai között. A közhasználatú Bócsa elnevezés a Duna-Tisza közén található Bócsa nevű falutól származik. Az 1940-es években számos telepese érkezett ide Bócsa környékéről az ONCSA program keretében. (Országos Népi- és Családvédelmi Alap 1940-1944 között a nagycsaládos falusi

nincstelenek támogatására, a születések számának emelésére és gyermekvédelmi célokból alapított állami szociális szervezet volt, melyet az 1940/23. törvénycikkkel hoztak létre.)

Újtelep határában találhatóak a IV. században megkezdett, de félbehagyott római erőd romjai.

Albakert: Az 1970-es években az akkori szokásoknak megfelelően létrehozták Alsó- és Felsőgöd közötti üdülőtelepet. A telep jellemzői kezdetben a kisméretű -80-100 négyzetméteres ingatlanok, 15 % beépítettséggel lapostetős épületek a fővárosból kijáró tulajdonosok hétvégi házai voltak. A hajdani építetők közül mára sokan eladták a nyaralókat, mások nyugdíjba menvén kiköltöztek a nyaralójukba, így a hajdani üdülőterület mára lakóterületté vált. Ugyanez a jellegzetessége Felsőgöd É-Ny városrészének is.

Új beépítésű területek:

OÁZIS: A főváros agglomerációját egyre nagyobb nyomás érte a Budapestről kiköltözni szándékozók részéről. A parcellázás a 2001-ben elfogadott, azóta többször módosított szabályozási terv után indult meg. A beépítés csődeljárás, illetve gazdasági válság következtében megtorpant, majd az új családtámogatási rendszer bevezetése után az építkezések üteme új lendületet kapott.

Nevelek története az 1970-es években indult. Az akkori sződi tanácselnök felsőgödi lakos volt, és Sződ Felsőgöddel határos részén ún. zártkertes területet alakított ki. A zártkertekben először mezőgazdasági épületek épülhettek, először 12 m², később 30 m² alapterülettel. Azonban itt is ugyanaz a folyamat játszódott le, mint a hétvégi házaknál. Megváltoztak az igények, és egyre többen szerettek volna Nevelekre költözni. A sződi önkormányzat emiatt falusias lakóterületté minősítette át a területet. Ezzel azonban új folyamat indult el: mivel Felsőgöd közel volt, Sződ pedig távol, ráadásul Nevelekről Sződre egy földúton lehetett csak eljutni ezért az itteni lakosokban felmerült a Gödhöz csatlakozás igénye. A folyamatot felgyorsította, hogy gödi családok felnövekvő generációja nagy számban itt alapított családot, mivel itt a telkek olcsóbbak voltak, mint Gödön. Ezeknek a családoknak erős kötődése volt Gödhöz, itt nőttek fel, itt laknak a nagyszülők, stb. A sződi önkormányzat a készülődő csatlakozási népszavazás hírére leállította a fejlesztéseket. Végül két eredményes népszavazás után Nevelek 2014-ben csatlakozott Gödhöz. A hajdani zártkerti beépítés nyomaiban még fellelhető, a csatlakozás és új lakásépítési támogatási rendszer azonban a beépítést felgyorsította. A területre a csatornázatlanság mellett a burkolatlan, keskeny utak a jellemzőek. A terepviszonyok miatt a vízelvezetés megoldása nem lesz egyszerű feladat.

Duna-part: A város jellegzetes, a többi településrésztől eltérő hangulatú része a folyópart. A hagyományos és az új épületek egyaránt sajátos hangulatúak. A XX. században a pesti polgárság kedvelt nyaralóhelye.

Dunaparti üdülők: Duna-part nyaralóházak: A volt BM üdülőben színházterem, étterem, és komfortos faházak vannak. Ezt a közel 2 hektáros parti ingatlant a kormány 2014-ben tulajdonba adta az önkormányzatnak. Azóta a hajdan elhagyatott intézmény megtelt élettel, büfé, fagyizó, gyermek- és felnőtt kalandpark létesült, de koncerteknek és rendezvényeknek is helyt ad. Gyermekes nyári táboroztatása is történik itt, valamint itt találhatóak felsőgödi dunai természetes fürdőhely kiszolgáló létesítményei is.

A Duna-part nyaralóházak színházépülete a dunai gátról fotózva és a színházterem

A Duna-part nyaralóházak kalandparkja és a kiadó faházak

Kék Duna üdülő

A Kék Duna üdülő a másik nagy múltú üdülő, állami tulajdonban maradt. Jelenleg alacsony kihasználtságú, annak ellenére, hogy szálló, sportcsarnok, fedett medence is található benne. Hajdan a Ferencvárosi sportklub használta, később kormányüdülő lett, jelenleg üres.

Alsógödön a HM hajdani szállodája, üresen áll. A kis-Duna partján található, a Feneketlen tó partján, szép környezetben. Többször meghírdették árverésre, de nem kelt el.

A hajdani MHSZ üdülő jelenleg piarista középiskolának ad helyt. A helyi védett Wigner villát visszafogott stílusú épületek övezik, szépen kiemelve a villa díszes megjelenését. Tervező Golda János Ybl díjas építész. Több szedett-vedett stílusú épületet már elbontottak, Magas színvonalú beépítési terv készült. Sajnos a beruházás befejezetlen.

Az Ipari Minisztérium hajdani továbbképző központja ma a Budapesti Műszaki Egyetem mérőtelepe és a MAFC csónakháza. A Duna-parton az alsógödi szabadstrand és a szigetmonostori révállomás szomszédságában található.

Ma az alsó- és a felsógödi parton egyaránt élénk vízi élet zajlik. Csónakházak, éttermek, játszóterek, szabadstrandok, sétány, kavicsos part mindkét parton. A kajakszakosztály különösen nagy múltú, számos nemzetközi sikert elért sportoló kezdte itt a pályafutását. A kajakos központ az alsógödi parton található. Az utóbbi években a felsógödi csónakház is életre kelt. Hajó- és kerékpárkölcsonzés nyílt és itt találtak otthonra a sárkányhajósok is.

Termálfürdő:

A gödi termálvizet az 1970-es években olajkutatók közben találták meg. A vize 55 fokos, gyógyhatású. Jelenleg családi hangulata és olcsó jegyárai miatt keresik fel a környező településekről. Több elképzelés is született a fejlesztésére, eddig egy sem valósult meg.

A fürdő egész évben nyitva tart. Sajnos, a bővítésére kevés lehetőség van, délről magántulajdonú erdő, keletről az OÁZIS lakópark határolja, nyugatról a felhagyott golfpálya zárja körül a területét. 3 medencéje van: a zongoramedence, a melegvizű medence és egy kis gyermekmedence. A fejlesztési elképzelések a sportolási célú bővítésre és fedett medence körül rajzolódnak ki.

Vize gyógyhatású, főleg a mozgásszervi panaszokkal küzdők számolnak be kedvező tapasztalatokról.

4. Épített örökségünk

Régészeti lelőhelyek: A városban több, mint 800 ingatlan élvez régészeti védelmet. A két kiemelkedő jelentőségű terület a Várdomb és a Római Erőd. (Újtelep határában) Utóbbi mint a limes része világörökségi várományos.

A városnak egy műemléki együttese van: a XVIII században épült klasszicista stílusban épült Nemeskéri Kúria és annak kertje, valamint az ehhez tartozó műemléki környezet.

Eredetileg a Madách családé volt, 1736-ban vásárolta meg Grassalkovich I. Antal a körülötte elhelyezkedő Göd-pusztai birtokokkal együtt. Abban az időben az épület a jelentős birtoktest jószágigazgatójának székhelyeként és vincellérházként funkcionált. A hajón érkezett borokat innen szállították lovaskocsival a gödöllői Grassalkovich kastélyba.

Az 1800-as években a Grassalkovich család gazdálkodása hanyatlásnak indult, az épületeket és a földterületeket haszonbérbe adták. A nagybirtokot felparcellázzák, jelentős részét a kúriával együtt Nemeskéri-Kiss Miklós vásárolja meg az 1867-es kiegyezés után. Nemeskéri-Kiss Miklós az 1848-as szabadságharc ezredese és Kossuth Lajos bizalmasa volt. A szabadságharc bukása Franciaországban érte, távollétében halálra ítélték. A Francia Becsületrend Lovagkeresztjének kitüntettetje.

A Magyarországon vásárolt véglesi és gödi birtokait fia Nemeskéri-Kiss Pál császári és királyi kamarás irányította. Hosszú ideig az Országos Vadászati Védegylet alelnöke volt.

A Kúria a II. világháború után egy ideig a Gödi MGTSZ irodaháza volt, a rendszerváltás lepusztult állapotban találta, a helyreállítása 1999-ben kezdődött meg. Jelenleg magántulajdon.

Az Alagút utcából közelíthető meg.

Héder villa:

A Duna-part nyaralóházak területén található Héder villa nyilvántartott műemléki érték.

A villa építtetője Héder Lajos ügyvéd, egy időben az Ügyvédi Kamara elnöke. A felsőgödi Kertváros területének parcellázója, (ilyen értelemben a község egyik alapítója), emellett 1915-től, Felsőgöd függetlenné válásától, mint virilis képviselő a község képviselőtestületének tagja. A Duna parti villa még a parcellázás évében, 1907-ben épült. A földszintes, tetőtér-beépítéses, magas kőlabazatos épület tömbjének nyugati oldalához faragott kövekből rakott oszlopos nyitott terasz csatakozik, felette attika fallal. Az északnyugati lekerekített sarok kivételével a többi egyszerű, szögletes. A villa az államosításig a család birtokában volt, miután a területen létrehozott BM üdülő egyik nyaraló- majd kiszolgáló épülete lett. 2014-ben került önkormányzati tulajdonba, felújítására még nem sikerült megoldást találni. A Duna-parti nyaralóházak területén áll.

Helyi védett épületek:

Kincsem istálló:

2016

2017

A korábbi leírásokban a telep Kódi csárdaként szerepel. Az istálló előtt állt csárdaépületet lebontották. Az istálló épület feltehetőleg a XVII. században épült, postakocsi lóváltó állomásként működött a Budapest-Vác vasútvonal elkészültéig (1846). A XIX. század végén versenylóistálló üzemelt benne, nevét a világ máig legeredményesebb versenylováról, Kincsemről kapta. Az épület sokáig romos, üres, volt, 2017-ben teljesen felújították. Az önkormányzat terveiben kulturális célú hasznosítása szerepel.

Polgármesteri Hivatal

Az 1906-ban kiadott képeslapon a villa, mint Buchwald nyaraló szerepel. Buchwald Sándor vasgyárából került ki a ma is látható mívés kerítés. A gyár termékei közé tartoztak a pesti Duna-korzó utcabútorai, amelyek elnyerték a Párizsi Világkiállítás aranyérmét. Buchwald Sándor volta Magyarországon forgalomba helyezett Rolls-Royce személygépkocsi tulajdonosa. Később a Pick család vásárolta meg, egy időben panzió is működött a falai között. Alsógöd Község előljárósága 1941-ben 50 ezer pengőért vásárolta meg a villát, azóta községháza, tanácsháza, majd ismét községháza, jelenleg városháza.

Wigner villa (Tost villa)

Tost Gyula kincstári uradalmi ügyész, országgyűlési képviselő és felesége, Blum Rozália 1905-ben vásárolta meg az akkor már létező nyaralót. A villát 1917 márciusában Wigner Antal bőrgyáros és felesége, Einhorn Erzsébet vásárolta meg. Az ő fia volt a Nobel díjas atomfizikus Wigner Jenő. A villát 1944-ben elvették a családtól. Az ingatlan a Magyar Honvédelmi Szövetségé lett. Jelenleg a Piarista Szakmunkásképző iskola működik a falai közt. Ez a villa is, mint a környéken több villa feltehetően az 1892-93-as alsógödi parcellázás idejében épült. Oromzatainak fadíszeit elvesztette, ezt leszámítva a villa őrzi közel eredeti megjelenését.

József Attila Művelődési ház és könyvtár:

(Régi Biciklis vendéglő) Valamikor a századforduló táján épült, nevét a kerékpár versenyek végállomásaként kapta. A két világháború között jelentős átépítésen ment keresztül.

Felsőgödi Gát:

(Régi állapot)

A XX. század első felében épült gát. Sajnos a megnövekedett árvízszint miatt többször magasztítani kellett. A kövezett rézsűje, és a bástyák helyi védettek.

5. Természeti Örökségünk:

Országos természeti védelem alatt áll a Gödi Láprét. (A volt golfpálya területén található. Sajnos a golfpálya nem működik, a terület egy bank tulajdona, eladó, a terület sorsa bizonytalan)

Óvjuk a természet értékeit! A láprétek értékes növénytársulásait a laikusok nem ismerik fel, összetévesztik a közönséges gyomnövényekkel. Ha a területen járunk, kíméljük a növényzetet.

„Ex lege”, azaz a törvény erejénél fogva védett területek a források, a lápok, és a földvár. Az Ilka és a Karajos patak forrásán kívül 72 forrást tartunk nyilván a Duna-part közelében Alsógödön. Vagy valamelyik tavat táplálják, (Feneketlen tó, Szakáts-kerti horgásztó, Huzella kert tavai), vagy közvetlenül a Dunába ömlenek. Kiemelten védett régészeti lelőhely a Várdomb (Pusztatemplom)

Natura 2000-es területek: a csomádi határtól Újtelepig tartó erdős völgy. A Sziget ezen felül a Duna-Ipoly Nemzeti Park területe is.

A Duna és árterülete

Ökológiai hálózat: Duna-part, patakpartok, a volt golfpálya területének egy része.

Helyi védett területek: Kékperjés Láprét (Felsőgöd északi része, 05 hrsz), a Kék Duna üdülő kertje, a Gödi Homokpusztagyep (A volt golfpálya területének É-Ny részén található) A Nemeskéri erdő, az ELTE botanikus kertje (Huzella kert)

Nemeskéri erdő:

Huzella-kert (az ELTE botanikus kertje a Jávorka utca part felőli végén)

Az alsógödi villát még 1846-ban építette előző tulajdonosa Arany László. Huzella Elek- Huzella Tivadar édesapja- vásárolta meg a területet Arany Jánostól. 1951-ben a család az alsógödi Biológiai Kutatóállomást a budapesti ELTE-nek adományozta, kutatási célokra.

Az ELTE Füvészkert “Huzella Kertje” természetvédelmi és öko- turisztikai állomás, melyet a Duna felőli oldalán, ártéri galériaerdő szegélyez. A főként örökzöldeket tartalmazó gyűjtemény a domborzatot követő ligetes szerkezetben helyezkedik el. A növényfoltok gazdag madár- és rovarvilágnak kínálnak változatos élőhelyet.

A kertben források és lépcsőzetes mederben kialakított tórendszer található.

A Huzella család síremléke 2005 óta a Nemzeti Kegyeleti Bizottság döntése alapján része a nemzeti sírkertnek.

A Szakáts kert a kerékpárútról

A Török Kút az 1930-as években

A Török Kút és a leromlott állapotú Svájci sétány napjainkban

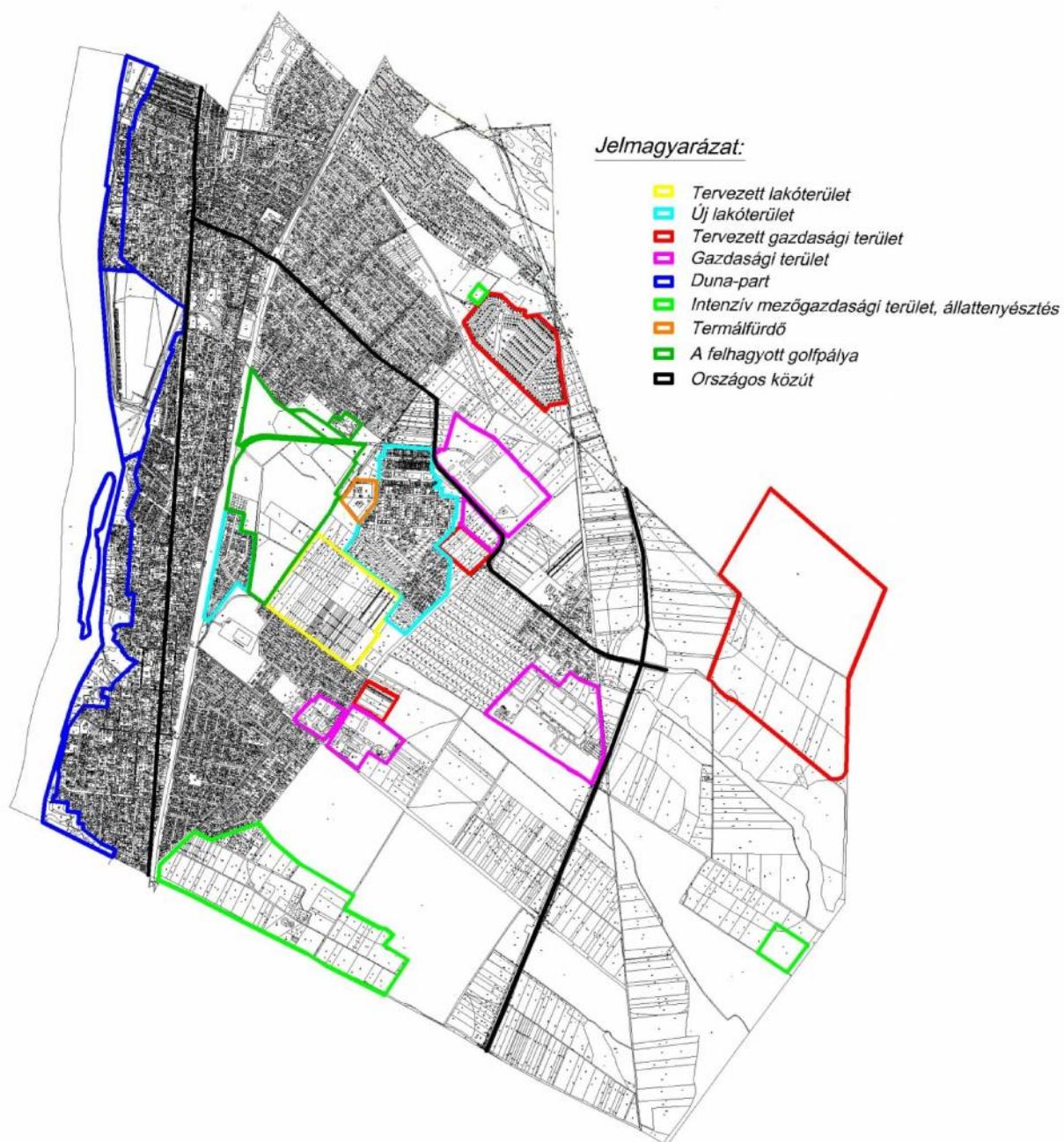
Bár helyi védelmet nem élvez (nagyrészt a nagyszámú, meggondolatlanul idetelepített kanadai nyárfa miatt), mindenképpen említést érdemel a város értékei között a város déli részén, a természetközeli állapotú Duna-parthoz és a hajdan nagyhírű sétányhoz csatlakozó **Szakáts-kert**.

A „Feneketlen tó” egy hajdani téglagyár agyaggödréből alakult ki, forrásai miatt védett. Télen a tó jege kínál a gyerekeknek felejthetetlen élményt, nyáron a tó és a parti erdősor közötti tisztás szabadtéri rendezvényeknek ad helyet,

II:

Városképet meghatározó övezetek

1 RÉGI HAGYOMÁNYOS BEÉPÍTÉSŰ CSALÁDI HÁZAS TERÜLETEK:

Főútvonalak: (Pesti út, Ady Endre út) A város egyik jellegzetessége, hogy a hagyományos területeken a főútvonalak és mellékutak beépítése alig, vagy egyáltalán nem tér el egymástól. Ugyanaz a színvonal az egész területen. Ezen a téren a gépjárműforgalom megnövekedése miatt mostanában jelentős változás várható, a lakóházak vagy visszaszorulnak, vagy társasházzá cseperednek. A gazdasági tevékenység egyre inkább elterjed. Ez parkolási problémákat okoz számos helyen. A legsúlyosabb a helyzet az Ady Endre úton. Szerencsére a kormány határozott az Ady Endre út kiemelt állami beruházásként történő felújításáról. A beruházás tervezési szakaszban van, a közeljövőben a munkák is megkezdődnek.

Beépítés: A területen régi, esetleg összevont, vagy újonnan kialakított telkeken jellemzően szabadon álló beépítés a célszerű. Így 4 főhomlokzata lesz a háznak.

Sajnos a régi beépítésű városrészekben a telkek aprózottsága miatt a szabadon álló beépítés nem mindenhol megoldható. Az utcára merőleges fő-tetőgerinc itt is jó megoldás. A tető hajlásszögének 25-35 fok közöttit érdemes választani. Így nem árnyékoljuk le a saját és szomszédunk kertjét, gazdaságosan kihasználható geometriájú tetőtér alakul ki, valamint a déli tetőfelületre épített napelemek a lehető leghatékonyabban tudnak működni. Mivel roppant heterogén beépítésről beszélünk javasolt figyelembe venni telkünök közvetlen környezetében a már kialakult beépítési módot.

Amennyiben az építésügyi előírások lehetővé teszik többszintes épület építését, az emeleti rész ablakainak kialakításánál célszerű figyelembe venni a szomszédos ingatlanok intim szférájának tiszteletben tartását. Magyarul az emeleti részen szobaablak ne nézzen a szomszéd felé. Mosdók, tárolók bevilágításra, szellőzésre szolgáló, esetleg mattosított, fóliázott üvegű ablakai nem zavaróak, de ha szoba ablakában állva huzamosan „szemmel tartjuk” szomszédunk tevékenységét, az nagyon gyorsan rossz szomszédsághoz vezethet. Ez a konfliktus az épület gondos tervezésével elkerülhető. A tető hajlásszögét a kialakult 25-45 fok közötti értékben válasszuk meg, a nagyobb tetőhajlásszög a déli és nyugati tetőfelületen elősegíti a napelemek hatékony, de tetősíkhöz igazodó kialakítását.

A terepadottságokhoz érdemes alkalmazkodni, sok költségtől és bosszúságtól kíméljük meg magunkat. Ne alakítsuk át a természetet, nem csak csúnya, hanem vízelvezetési problémákat is okoz.

A tetőtér gazdaságosabb kihasználása és az utcakép kedvező kialakítása érdekében az oromfalas kialakítást érdemes előnyben részesíteni. Utcára merőleges tető-főgerinc esetén beforduló épületszárnyal lehet mozgalmasabb homlokzati megjelenést elérni. Technológiai szerelvényekkel a látható homlokzatokat ne csúfítsuk, azokat a közterületről nem, vagy kevésbé látható, alárendeltebb homlokzatokra helyezzük. Kertes ház esetén nagyon fontos az épület élhetősége szempontjából a tárolók, gépkocsitárolók megvalósítása, amit a tervezési programban már szerepeltessenek, hogy azok célszerű kialakítását már a kezdeti tervezési szakaszban is figyelembe vehessenek. Előnyös, ha a tároló, gépkocsitároló a főépülettel egységes megjelenésben, esetleg azzal egybeépítve készül. Különálló épület esetén is tartsák szem előtt az épületek egységes megjelenését, anyaghasználat, tetőszerkezet terén. Az utcáról látható fedett-nyitott gépkocsitároló építése esetén javasolt végigjárni legalább az utcát, hogy eddig milyen formájú, méretű építmények valósultak meg és lehetőség szerint azokhoz igazodó saját létesítményben gondolkozzanak. A régi, dűledező, avult sufniktól szabaduljunk meg. Értékes tárgyakat úgysem tartunk bennük, viszont rendkívül csúnya látványt nyújtanak

A kertes házak elengedhetetlen kelléke a megfelelő méretű tároló. A telkünk rendben tartása könnyebb, ha a tárolók, kiegészítő épületrészek a főépülettel összhangban, azzal együtt tervezve alakulnak ki. Természetesen a kert rendben tartása ekkor is elengedhetetlen.

A város családi házas övezetét cca 5 km hosszban átszeli a vasút. Sokan a vonatról látható tájkép alapján alkotnak képet városunkról. Ahol a MÁV terület városi közterülettel határos, ott nincs gond. Ezeket a területeket az önkormányzat karbantartja. Sok helyen a telkek hátsó kerítése a vasút területével határos. Itt már nem olyan vonzó a látkép. Kérjük az ilyen telkek tulajdonosait, üljenek fel a vonatra, figyelmesen szemléljék meg az ingatlanjukat és ha nem tetszik, amit ott látnak, olvassák el figyelmesen a III. fejezetben olvasható, a sufnikról a közterületekről és a kertek kialakításáról szóló ajánlást.

Figyelem ! A vasút zöldterülete, peronja nem gépjárművek forgalmára kijelölt közút. Nem is szemétkerítő. Vigyázzunk rá, éppen úgy, mint a többi zöldterületre.

Régi épületek: Göd területén sok, szép értékes villaépület található. Ha ilyen kerül a tulajdonába, érdeklődjön az önkormányzatnál az épület története, építészeti értékei iránt, számos közülük megtalálható a város Szabályozási tervén,

2 Sorházas, társasházas terület – 2-3 szint

A 2, legfeljebb 3 szintes épületek többlakásos társasházként, vagy sorházként valósultak meg. Megjelenésük, tömegformálásuk egységes. Felújításuknál fontos, hogy a lakóház megjelenése ne romoljon. Amennyiben a homlokzati nyílászárók cserére szorulnak, az épületen alkalmazott formájúakra, méretűekre, színűkre célszerű cserélni. Az erkélyek beépítése csak egységes rendszerben készítendő, hogy az épület homlokzatának egységes kialakítása ne változzon. Az erkélyenkénti eltérő beépítés kerülendő. Meglévő tetőtér utólagos beépítés esetén előnyben részesítendőek a tetősíokban fekvő ablakok, vagy ha tetőkiemelések vannak az épületen, azokhoz kell igazodni. Tetőemelésnél az egész tető egységesen kezelendő, lakásonkénti / lépcsőházankénti tető átalakítása megbontja a lakóház építészeti egységét, ezért kerülendő. Utólagos hőszigetelésnél, homlokzatszínezésnél szintén egy ütemben kell a beruházást kezelni, hogy az esztétikus megjelenés biztosított legyen. Az utcaképet adó épületek esetében a klímaberendezések kültéri egységeit olyan alárendeltebb homlokzaton kell elhelyezni, ami az utcaképben nem jelenik meg. A kerítésekre, melléképítményekre az 1-es pontban szereplő javaslatok itt is alkalmazandók.

3 – ÚJ LAKÓTERÜLETEK –vegyes, társasházas 1-3 szintes kialakítás

A legújabb lakásépítési trendek a lakásépítési kedv erőteljes növekedésével jártak. Az új, vegyes stílusú épületek építésénél a hagyományos formák háttérbe szorultak, a tulajdonosok ízlése, a divat, vagy a beruházók csúcsra járatott hasznos alapterületei határozták meg az épületek megjelenését. Ennek következtében rendkívül változatos formák, anyaghasználatok indultak virágzásnak és kerültek egymás mellé. Ezeken a területeken egy hagyományos épület ugyan olyan tájidegen lehet, mint a történelmibb területeken az új formák.

A technológiai szerelvényeket utcafronti homlokzatra itt se helyezzük. Mivel ezek a területek nagyrészt már beépültek és az épületek szanálása 80-100 évig nem várható, a városkép formálása –a még meglévő foghíjak beépítésének megfelelő átgondoltsága mellett -a kerítések, tárolók, gépjárműtárolók, zöldfelület formálásában merülhet ki. Az új beköltözők a hagyományos családi házas területeken is találhatnak jó példákat.

A korai időszakban beépített területeken megfigyelhetjük, hogy a növényzet mennyivel barátságosabbá, otthonosabbá teszi az utcaképet, a telkek megjelenését. Ezért elsősorban fák telepítését javasolható mind a telken belül, mind a telek előtti közterületi részeken, hogy a több helyen még kopár lakóterület hangulatos utcává alakulhasson. A növényzet a nagy hőmérsékleti szélsőségeket is elviselhetőbbé teszi, továbbá a csapadék visszatartó hatásánál fogva a csapadékvíz kezelésben is jótékony hatást fejt ki. A lakóépületekhez szükséges gépjárműveket az utcák zsúfoltságát elkerülendő saját ingatlanon belül célszerű elhelyezni, a közterület leburkolása a minimumra szorítandó, a magántulajdon a közterülettől funkcióban is elkülönítendő, a közútkezelővel és a közműszolgáltatókkal egyeztetett módon.

Több lakásos épületek építésénél, a külső homlokzati kialakításánál, felújításánál az épület egységes megjelenését folyamatosan célszerű megtartani, esztétikai és gazdasági okból egyaránt, elkerülve a sok félig átfestett, felújított épület megjelenését. Amennyiben erre nincs mód, legyünk tekintettel a másik épületrész színvilágára és törekedjünk a harmonikus összképet okozó

színek, anyagok használatára. Erkélyek beépítése, erkélykorlátok takarása esetén az épületek homlokzata egységesen kezelendő, annak harmonikus kialakítására törekedni kell.

5 DUNA-PART:

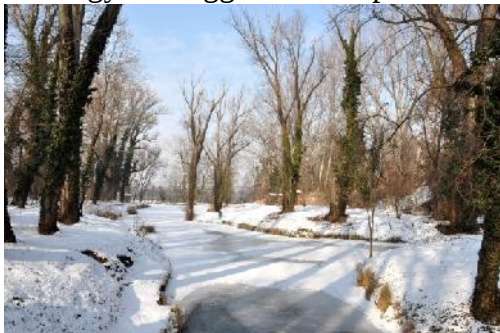
Göd Duna-partja három jól elkülöníthető területből áll. Mindhárom területen találunk fürdésre alkalmas helyet. A Duna vize hosszú évek óta fürdésre kiválóan alkalmas.

A Gödi Sziget a Duna-Ipoly Nemzeti Park része, erdő. Árvízkor víz borítja, emiatt épület nem építhető rajta. Sajnos a kis Duna-ág feltöltődik, időszakosan szárazra is kerül. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a Duna medre parkolás céljára felhasználható. A Feneketlen tó és a Duna közötti zöldterület ugyancsak nem parkoló!

Alsógödnek magas partja van, amelyet a Duna rendszeresen bont. A parton építkezőknek egyaránt figyelniük kell a parton lévő 72 forrásra, (amelyek földalatti mozgó talajvizeivel számolniuk kell az itt építkezőknek, nehogy tönkretegyék a házak alapozását) és a Duna partot kimosó hatásával. Cserében kárpótolja a parti lakókat a gyönyörű panoráma.

Az alsógödi part egyik gyöngyszeme a Szakáts kerti horgásztó. Figyelem! A tó vize soha nem fagy be eléggé a tavat tápláló források miatt. Eszünkbe ne jusson a jegére lépni!

Felsőgöd partja más jellegű. Alacsony fekvésű, az árvizektől a XX. század elején épült gátja védi, a gát építészeti értékeit hordoz, megmaradt értékei helyi védettséget élveznek:

Felsőgödi part

Alsógöd és Felsőgöd parti területe egyaránt beépült a XX században, a két világháború között. Mindkét terület a fővárosi polgárság kedvelt nyaralóhelye volt, a korszak jellegzetes villaépületei mindkét területen megtalálhatóak. A villaépületekhez való illeszkedés miatt a parti építkezőbb lazább beépítés mellett magasabb épületeket építhetnek. Sajnos, a régi villák közül sok megsemmisült, többet átépítettek, vagy leromlott az állapota, számosat pedig a növényzet miatt szinte lehetetlen fotózni.

6 Gazdasági területek

A gazdasági területeken a mai technológiával a leggazdaságosabban építhető épületeket helyezik el elsősorban. Az egyedi megjelenések, saját logók miatt egységes építészeti megjelenést előírni nem indokolt. A volt TSZ major területén a korábbi szerencsétlen telekosztás miatt nehéz a mai követelményeknek megfelelő épületet elhelyezni. (kisméretű, nehezen megközelíthető telkek) Itt elsősorban a kisvállalkozások találnak maguknak teret. A terület rendezése szerencsére kimozdult a holtpontról:

Merőben más a helyzet az új gazdasági területeknél. Ezek a területek a következők:

- 400 kV-os alállomás és környéke. (OVIT, és az alállomással szemben lévő területek)

- Samsung és a környéke

- M2-es út menti és az M2-es úton túli gazdasági területek (jelenleg zöldmezős állapotban vannak).

Az új gazdasági területek beépítése esetén elvárható a mai kor követelményeinek megfelelő kialakítás. (úthálózat, parkolóhelyek, megfelelő méretű és minőségű zöldfelületek, stb)

7. Külterületek

Erdők: Göd erdei a jellemzően magántulajdonban vannak, kivéve a belterületi erdőket (Nemeskéri kiserdő és a felsőgödi fenyves) valamint a Szigetet és a partmenti galériaerdőt. Ezeken a területeken építés nem folyhat, fontos cél az erdő, mint élőhely megóvása. Sajnos gyakori a szemét illegális elhelyezése. Tartózkodjunk ettől. Valamennyi szemétfajtának van szabályos helye, ne pusztítsuk a környezetünket.

Szántók: Göd külterületei korlátosan beépíthetőek. A távlatilag funkciót váltó területek mindenfajta beépítése tilos. Kisebb lovasközpont alakult ki a Szálender tanya környékén, Újtelep mellett és Felsőgödön az Ilka pataktól északra. Az állattartó épületek megjelenése egyáltalán nem mellékes. A környezetvédelmi szempontokra is ügyelni érdemes. Néhány jó példa:

Istállók

Termény tároló, gépszín

Lovardasátor

III. FEJEZET

AJÁNLÁSOK:

Ha építkezést tervez a városban, -lehetőleg telekvásárlás előtt- érdeklődjön:

- Az önkormányzatnál az írott szabályokról
- A leendő szomszédoknál vagy ismerősöknél az íratlan szabályokról, helyi szokásokról.

Az ingatlan, amit megvásárolt/megvásárolni szándékozik, nem egy lakatlan szigeten fekszik, hanem egy lakókörnyezetben. Itt is érvényes az az elv, hogy ne tégy olyat mással, amit Te sem szeretnél, ha veled elkövetnének. Ha Ön is nyugalomra, meghitt környezetre vágyik, vegye figyelembe a tervek elkészítésénél a szomszédok ilyen irányú igényeit is. (ld a hagyományos családi házas területek fejezetben lévő javaslatokat).

Megváltoztak a gépjárművekkel kapcsolatos szokások. Már a tervezés stádiumában gondoskodják 2 vagy több gépjármű telken belüli elhelyezéséről, akkor is, ha jelenleg nincs autója, vagy csak egy van. Az Oázis lakóparkban emiatt helyenként már most kaotikus a parkolási helyzet. A családi házak részére kialakított telkeken jellemzően két lakás van egy telken, jellemzően 2-2 gépjárművel. Tervezéskor pedig csak egy-egy autó elhelyezéséről gondoskodtak, emiatt helyenként kiszorult az autók fele az utcára, megnehezítve járdaépítést és lakó-pihenő környezet kialakítását egyaránt. Bár a jelenlegi szabályok szerint a szomszéd a családi házak esetében nem számít ügyfélnek, de mégis jól teszi, ha megbeszéli a leendő szomszédokkal a terveit. Ezzel sikerülhet megelőzni a rossz szomszédságot, a birtokvédelmi, vagy peres eljárásokat. Keresztbe beforduló épületszárnyat csak kellően széles telek esetén érdemes alkalmazni, ott is meggondolással: ne vágja ketté a kertet első és hátsó kertre.

Csapadékvíz saját területen szikkasztandó, idegen területre, közútra nem vezethető. Sok a gond a közútra vezetett vízzel. Gödön nincs egyesített szennyvíz- és csapadékvíz-elvezetés. A csapadékvizet tilos a szennyvízcsatornába vezetni. Nagyobb záporok alkalmával szennyvízkiömlést okozhat. Nem is hasznos elvezetni a vizet. Egyre nagyobb kincs a víz, ráadásul locsolás céljára felhasználható ingyen víz.

Kapu csak közút céljára szolgáló közterületre nyitható. Az erdő, a park, a vasút vagy egyéb zöldterület nem közút! Akkor sem, ha állami, vagy önkormányzati tulajdonban van. Ilyen területre ne nyissunk kaput. A város zöldterületeit, Duna-partját, erdeit -kérjük-, ne használja parkolónak még rövid időre sem!

Közterületek: Ne felejtsük el, hogy a közterület nem a kertünk meghosszabbított része. A közterület közlekedésre és közművek elhelyezésére szolgál. Bármilyen ott végzett építő tevékenységhez a tulajdonos önkormányzat engedélye szükséges. A közlekedést akadályozó vagy veszélyeztető tereptárgyak (pl. természő, virágláda, ágyásszegély) kihelyezése tiltott!

A városkép javítása sokszor nem igényel nagy beavatkozást. Kis fáradsággal is elérhető látványos javulás. A szép utca szemet gyönyörködtető, nem csak a mikroklímát befolyásolja kedvezően, hanem a házunk értékét is növeli, forintokban is mérhető értékben. Ügyeljünk arra, hogy ne törjük meg a fásított utcák képét. Lehetőleg minden ház előtt legyen fa, a 8 méter távolságban ültetjük a fákat, a parkoló autó is befér közéjük.

Ennek érdekében az ingatlan előtti közterületre gondos tervezés után érdemes cserjét vagy fát ültetni.

A tervezésnél a következő szempontokat érdemes figyelembe venni:

-) Talajban lévő közmű elhelyezkedése (helyzetükről érdeklődni az önkormányzatnál lehet);
-) légvezetékek elhelyezkedése (vezeték alá alacsonyabb, lassabban növvő fák ültetése ajánlott, melyekről az önkormányzatnál, illetve a kertészetekben is lehet informálódni);
-) az utcában már meglévő növények vonalának figyelembe vétele az egységes utcakép miatt (A közterületek vonalas elemeinek harmonikus megjelenése fontos, a városon áthaladók ennek alapján alakítják ki a városról alkotott véleményüket.);
-) az ingatlan határától másfél méteres sáv biztosítása a gyalogos közlekedés számára ott, ahol még nincs kiépített járda;
-) a közúttól való ültetési távolság helyes meghatározása, (az ültetni kívánt fajta kifejlett méretét figyelembe véve, hogy később se akadályozza a közúti közlekedést,);
-) sarok telkek esetében az útkereszteződéstől 3 méter elhagyása és a beláthatóság biztosítása, (itt a gépkocsivezetők szemmagasságát is ajánlatos figyelembe venni. 50-80 cm-nél magasabbra ne hagyjuk nőni a cserjéket a későbbiekben sem);
-) a növények gyökereinek megfelelő nagyságú burkolatlan helyre van szükségük, ezt már az ültetéskor is figyelembe kell venni.
-) a talaj minősége (célszerű az ültetéskor, gyengébb talajoknál a gyökérszóna területének minőségi talajcseréje).
-) növényfajták megválasztása (lehetőség szerint őshonos fajták vagy azok kertészeti változatainak választása);
-) gondozási igény meghatározása (van-e fizikai, illetve anyagi lehetőség a folyamatos karbantartásra pl. metszések, növényvédelem biztosítása)
-) A idegenhonos inváziós fajok behurcolását kerüljük el. A természetvédelmi szempontból nem ajánlott fajok jegyzékét a függelék tartalmazza.

A fák környezetében jól mutat egy-egy kisebb virágágyás, amelyben már néhány tő idény virág is üde színfolt lehet.

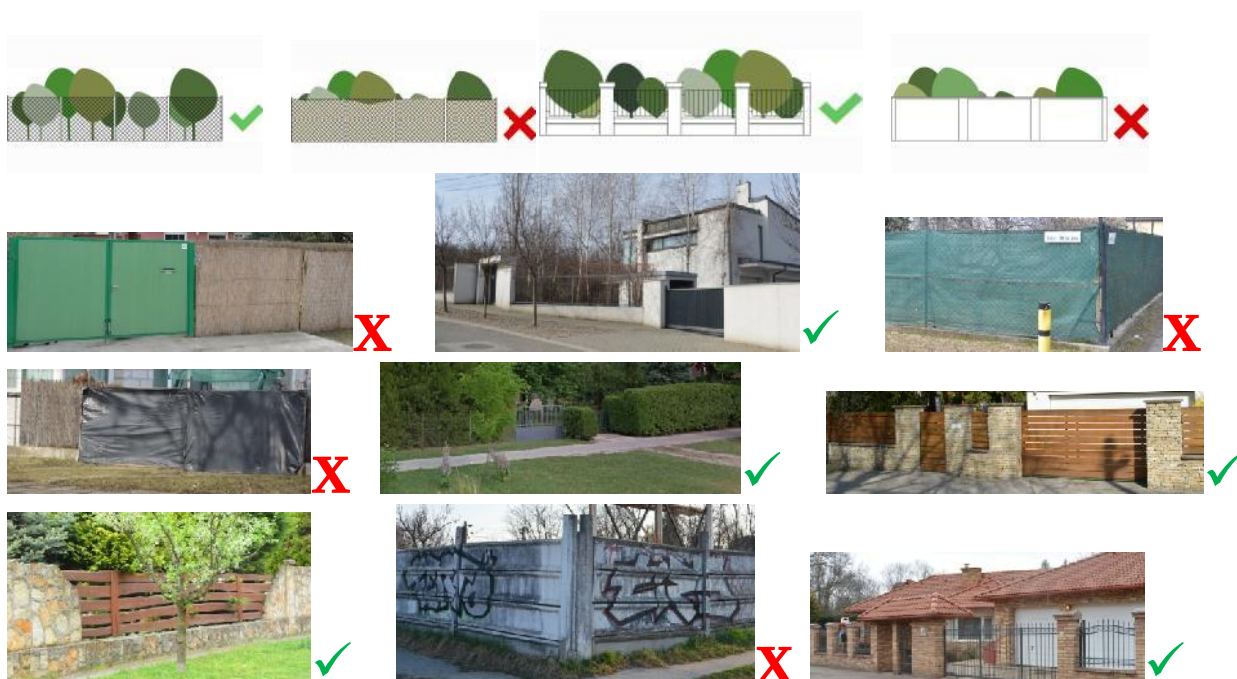
Fontos, hogy a megtervezett növényzet szakszerűen legyen telepítve és utána folyamatos maradjon a karbantartás, mert az elhanyagolt utcarész nem csak az ingatlanról, hanem az utcáról is negatív képet fest.

Színkezelés: Az új épületek illeszkedjenek a meglévő épületek színvilágához. Zavaró a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fémlemez fedések és burkolatok

Kerítések: Az utcai kerítésnél érdemes a környezet szép példáit megfigyelni, azok nyomán mai módszerekkel, friss hangulatú, de illeszkedő kerítést tervezni, építeni. A teljesen tömör, átláthatatlan utcai kerítés kerülendő. Utcai sétánk alkalmával, sokkal kellemesebb gyönyörködni mondjuk az egyik kert virágzó tulipánfájában, mint tömör, unalmas falak között járni. Mindemellett zavartalanul működhetnek távollétünkben a hívatlan látogatók, a zárt kerítés biztonságot nyújt nekik. Az oldalsó és hátsó kerítések rejtettebbek, mégis érdemes átgondolni anyagukat, zártságukat. A nyitottabb, átlátszóbb kerítés nem csak a jószomszédi kapcsolatokat segíti, de naposabb, levegősebb lesz a kertünk és szabadon élvezhetjük a táj egybefüggő látványát. A szabadon álló beépítés előnye, hogy a házunkat minden oldalról a saját kertünk veszi körül, így minden irányba szabad ablakot nyitni. Élünk vele, nyissunk megfelelő méretű ablakokat a kertünkre! Ne habozzunk teraszokat építeni, azokra széles teraszajtókat nyitni! Ha belső tereinket kitárjuk a kert felé, akkor úgy érezhetjük, hogy a kert is a lakás része! A kertünk intimitását növényzet telepítésével könnyen biztosíthatjuk. Itt is érdemes a környezet szép példáit tanulmányozni. Ne használjunk a kerítéseken oda nem illő anyagokat. (Hullámlemezeket, nádszövetet, hálót)

A kerítésekre jó és rossz példák:

Hirdetések, reklámtáblák

Hirdetéseket magáningatlanon és közterületen is elhelyezhetünk. Mindkét esetben azonban az önkormányzat engedélyét szükséges beszerezni, a cégtábla kivételével. A cégtábla mérete azonban korlátos. Fontos tudni, hogy magánházon kizárólag csak azon az ingatlanon jelenlevő szolgáltatás, saját tevékenység hirdethető. Vegyük figyelembe a meglévő építészeti elemeket, az utcaképet meghatározó hirdetőfelületek stílusát. Túlzsúfolt elhelyezésnél a gépjárművekből olvashatatlan a szöveg. A reklámfelületen konkrét termék ne jelenjen meg, kerüljük a termék-és ételfotók elhelyezését. Ha mindenképpen ilyen módon szeretnénk hirdetni, akkor válasszuk a megállítótáblát, melyen ezeket az elemeket szabadon alkalmazhatjuk. A megállítótáblának saját független szerkezetként kell állnia, fához, villanyoszlophoz, utcabútorhoz rögzíteni nem szabad és csakis nyitvatartási időben lehetnek a helyszínen. A táblák a gyalogos- és a gépjárműforgalmat nem akadályozhatják. A közúti kereszteződések közelében kerüljük a KRESZ-ben használatos színek alkalmazását.

Zaj- és fényterhelés:

Ünnepelni csendben is lehet. Szükségtelen a lakókörnyezetet és az élővilágot tűzijátékkal, vagy más zajos ünnepséggel zavarni. A kerti világítás kiépítésénél ügyeljünk arra, hogy a fényt oda irányítsuk, ahol arra szükség van. A megfelelően irányított fényt nem látjuk közvetlenül, nem jut a fény gyalogosok, járművezetők, szomszédok ablakai felé, vagy éppen az égbolt felé. A fényt irányítsuk a föld felé, kerüljük a felfelé irányított fényvetőket.

Kutak: Ha abban a szerencsés helyzetben van, hogy az ingatlanán ásott kút van, becsülje meg. Semmiképpen ne temesse be, vigyázzon arra, hogy véletlenül se szennyezze be a vizét. Göd területén a kutak vize a csatornázás óta jelentősen megtisztult sok helyen ivásra alkalmas. A kutak létesítése engedélyköteles. Ásott kút a mértékadó árvízszint alatti területen nem létesíthető. Árvízkor az ilyen kutakból feltörhet a víz, az ilyen módon feltörő fakadó vizek ellen védekezni kell, vagy homokzsákkal, vagy magasított kútgyűrűkkel. Fúrt kutakra ez az előírás nem vonatkozik.

JÓ PÉLDÁK:

Hagyományos beépítésű területek:

Új lakóterületek:

Duna-part

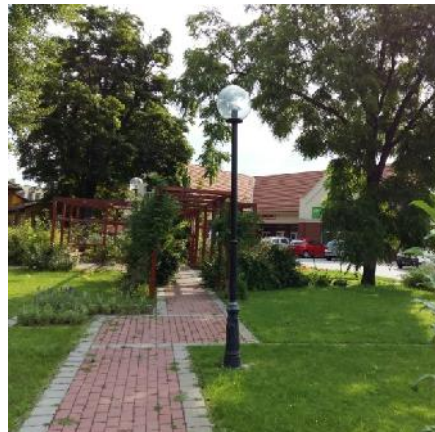

Tereinkről:

Az Önkormányzat következetes, évek óta tartó munkával igyekszik a városban található tereket rendbehozni. Kérjük, becsülje meg a szépen rendbehozott területeket, az ott elhelyezett utcabútorokat használja rendeltetésének megfelelően, az utcai szemeteseket ne tömje tele háztartási hulladékkal.

Előtte

Utána

Felsőgödi orvosi rendelő előtti tér

Előtte

Utána

Kossuth tér

Előtte

Utána

Petőfi téren a 2017. júniusában átadott „Büszkeség-pont” Iván Kovács László szobrával.

Középületek

Az alsógödi katolikus templom a Pesti úton. (Elődje egy betörés miatt porig égett)
(Tervező: Horváth Zoltán)

Az alsógödi református templom
(tervező: Mladek Ferenc)

A Piarista iskola műhelyépülete. Visszafogott stílusával szépen hangsúlyozza a villaépületet. (tervező Golda János Ybl díjas építész)

A Búzaszem iskola a Szakáts kert mellett. Családias hangulatú, belső terei zenei rendezvényeknek nyújt otthont, cserépkályhái iparművészeti alkotások, (tervező: Salamin Ferenc Ybl díjas építész)

Kisfaludy utcai orvosi rendelő és patika

A Fácán szálloda és étterem a régi állomásnál

A Fácán óvoda első üteme. A volt Fácán vendéglő épületéből átalakítva.

A Fácán óvoda második üteme (tervező: Reszegi István)

Az Ady Endre úti „Csalogány” óvoda (tervező: Reprojekt Kft)

GÖDI ISKOLÁK

Piarista Szakközépiskola, Szakgimnázium és Kollégium.

A Jávorka utca végén, a parton található. A villaépület helyi védett.

Búzaszem Katolikus Általános- és Művészetoktatási Iskola. Alsógödön, a parton található, a Vécsei utcában. 8 osztállyal működik

Állami fenntartású iskolák:

Felsőgödön: Németh László Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény.

Alsógödön a Huzella Tivadar Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola

Mindkét intézményben közel 900 gyermek tanul.

A város megnövekedett létszámára tekintettel az önkormányzat terveiben szerepel egy új sporttagozatos iskola építése.

Köszönetnyilvánítás

Köszönet Bea Istvánnak, Czövek Tímeának Kurdi Imrének a szép fotóikért, Volentics Gyulának a „Mesélő Gödi Képeslapokért”, Láng Józsefnek és Gallé Gábornak a történelmi részben nyújtott segítségért, mindazoknak, akik észrevételeikkel segítették a kézikönyv elkészítését és végül, de nem utolsósorban azoknak, akik házuk, környezetük szépítésével hozzájárulnak városunk szépítéséhez.

Összeállította:

Tarjányi Judit

főépítész

KÖSZÖNJÜK A FIGYELMÉT!

1. Telepítésre nem ajánlott növényfajok jegyzéke

fehér akác (*Robinia pseudoacacia*)
mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*)
keskenylevelű ezüstfa (*Eleagnus angustifolia*)
zöld juhar (*Acer negundo*)
amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*)
kései meggy (*Prunus serotina*)
kanadai nyár (*Populus x canadensis*)
nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*)
cserjés gyalogakác (*Amorpha fruticosa*)
kisvirágú nebáncsvirág (*Impatiens parviflora*)
bíbor nebáncsvirág (*Impatiens grandiflora*)
japán keserűfű-fajok (*Fallopia* spp.)
magas aranyvessző (*Solidago gigantea*)
kanadai aranyvessző (*Solidago canadensis*)
közönséges selyemkóró (*Asclepias syriaca*)
ürmlevelű parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*)
arany ribizke (*Ribes aureum*)
adventív szőlőfajok (*Vitis*-hibridek)
vadszőlőfajok (*Parthenocissus* spp.)
süntők (*Echinocystis lobata*)
észak-amerikai őszirózsák (*Aster* spp.)
olasz szerbtövis (*Xanthium strumarium* subsp. *italicum*)
amerikai karmazsinbogyó/amerikai alkörmös (*Phytolacca americana*)
kínai karmazsinbogyó/kínai alkörmös (*Phytolacca esculenta*)
japán komló (*Humulus japonicus*)
átoktüske (*Cenchrus incertus*)

kanadai átokhínár (*Elodea canadensis*)
aprólevelű átokhínár/vékonylevelű átokhínár (*Elodea nuttallii*)
moszatpáfrányfajok (*Azolla mexicana*, *Azolla filiculoides*)
borfa/ tengerparti seprűcserje (*Baccharis halimifolia*)
karolinai tündérhínár (*Cabombacaroliniana*)
közönséges vízijácint (*Eichhornia crassipes*)
perzsa medvetalp (*Heracleum persicum*)
kaukázusi medvetalp (*Heracleum mantegazzianum*)
Szosznovszkij-medvetalp (*Heracleum sosnowskyi*)
hévízi gázló (*Hydrocotyle ranunculoides*)
nagy fodros-átokhínár (*Lagarosiphon major*)
nagyvirágú tóalma (*Ludwigia grandiflora*)
sárgavirágú tóalma (*Ludwigia peploides*)
sárga lápbuzogány (*Lysichiton americanus*)
közönséges süllőhínár (*Myriophyllum aquaticum*)
felemáslevelű süllőhínár (*Myriophyllum heterophyllum*)
keserű hamisüröm (*Parthenium hysterophorus*)
ördögfarok keserűfű (*Persicaria perfoliata*)
kudzu nyílgyökér (*Pueraria montana*)
aligátorfű (*Alternanthera philoxeroides*)
óriásrebarbara (*Gunnera tinctoria*)
tollborzfü (*Pennisetum setaceum*)
Alternanthera philoxeroides
Microstegium vimineum

2. Nevezetes gödiek (a teljesség igénye nélkül):

Göd lakói joggal büszkék híres elődeikre, kortársaikra

Ambrus László (1915-1988) A gödi termálvízút kezdeményezője

Beck Ö. Fülöp (1873-1945) Szobrász

Bernáth Aurél (1895-1982) Festőművész

Bozóky Gyula ezredes, a felsőgödi templom gyűjtésének megszervezője

Göncz Árpád (1922 – 2015) Köztársasági elnök

Gyurkó László (1930-2007) Író, színigazgató

Huzella Tivadar (1886-1950) Biológus, a családi nyaraló jelenleg az ELTE botanikus kertje

Iván Kovács László (1930-1957) A Corvin köz parancsnoka, az 1956 utáni megtorlás mártírja.

Jelenits István (1932 -) Piarista szerzetes, teológus, író

Kammerer Zoltán (1978 -) Olimpia- és világbajnok kajakozó

Kóczán Mór (1885–1972) Gerelyhajító, edző, az önkormányzat 1971 óta adja át az a Kóczán

Mór vándordíjat a legjobb sportolóknak

Kulifai Tamás (1989-) Világbajnok kajakozó

Lakatos Gabriella (1927-1989) Az Operaház prímabalerinája. A Feneketlen tó mellett lakott

Latabár Kálmán (1902-1970) A színészdinasztia legsikeresebb tagja, Gödön utca is tér is viseli a nevét

Ménesi György (1933-) GUINNESS rekorder pilóta

Nemeskéri Kiss Miklós (1820-1902) Az 1848-1849 szabadságharc honvéd ezredese

Németh László (1901–1975) Író. Egykori háza a Duna úton található, a felsőgödi általános iskola névadója

Wigner Jenő (1902 – 1995) Nobel díjas fizikus. A család egykori villája a piarista iskolában található.